

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **S. R.**, zastoupeného Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Ostrava, Purkyňova 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje, Odbor cizinecké policie**, se sídlem Přerov, U Výstaviště 18, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 16. 11. 2020, č. j. 72 A 38/2020-27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **3.400 Kč**. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení nese stát.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104589-26/ČJ-2020-140022-SV, žalovaná rozhodla podle ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění; doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[2] Zajištění stěžovatele předcházel dne 23. 9. 2020 výjezd hlídky policie k oznámení z linky 158, při kterém hlídka ověřovala totožnost sedmi cizinců nacházejících se na lesní cestě u sjezdu ze silnice E442 ve směru na Olomouc v obci Mladeč na Litovelsku. Jelikož bylo zjištěno, že žalobce pobýval na území České republiky nejméně od 23. 9. 2020 bez platného cestovního dokladu a platného oprávnění k pobytu, hlídka žalobce zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d), zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Při podání vysvětlení dne 24. 9. 2020 žalobce uvedl, že odešel ze země původu z ekonomických důvodů a na své cestě vedoucí přes Omán, Írán, Turecko, Řecko, Makedonii, Srbsko, Rumunsko a další země se zbavil svého cestovního dokladu a pokusil se dostat v nákladním prostoru kamionu do Německa. V České republice byl se skupinou státních příslušníků Turecka zadržen. Uvedl, že mu ve vlasti nehrozí žádná újma, může se vrátit ke své rodině, bojí se nicméně potrestání ze strany vlády, protože podle svých slov napsal něco hanlivého proti ní v Bangladéši na Facebook. V České republice ani na území EU nebo schengenského prostoru nemá žádné příbuzné ani žádné vazby, závazky či pohledávky; nevlastní zde žádný majetek. Na závěr uvedl, že by chtěl pokračovat v cestě do Německa za prací a do Bangladéše se z politických důvodů vrátit nechce.

[3] Žalovaná si pro účely rozhodnutí o správním vyhoštění a rozhodnutí o zjištění za účelem správního vyhoštění obstarala závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování, ze kterého vyplynulo, že jeho vycestování je možné.

[4] Jelikož žalobce pobýval na území České republiky neoprávněně, bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu, přičemž na území vstoupil v rozporu s ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 18. 9. 2020, č. j. MZDR 20599/2020-30/MIN/KAN, uložila mu žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104589-26/ČJ-2020-140022-SV, podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 a 4 zákona o pobytu cizinců správní vyhoštění spojené se zákazem vstupu na území členských států Evropské unie po dobu 24 měsíců. Současně žalobou napadeným rozhodnutím rozhodla o jeho zajištění za účelem správního vyhoštění, neboť existovalo nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

[5] Rozhodnutí o zajištění napadl žalobce žalobou, kterou Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 16. 11. 2020, č. j. 72 A 38/2020 – 27, zamítl.

[6] Krajský soud po stručné rekapitulaci podstatných skutečností vyplývajících ze spisového materiálu konstatoval, že pro rozhodnutí o zajištění cizince musí být naplněna minimálně jedna z taxativně vymezených podmínek § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a zároveň nepostačuje uložení zvláštního opatření ve smyslu § 123b odst. 1 téhož zákona. Krajský soud dal žalované plně za pravdu v tom, že shromážděné konkrétní poznatky o dřívějším chování žalobce (zejména skutečnost, že se úmyslně zbavil svého cestovního dokladu a hrozí nebezpečí jeho útěku a pokračování v protiprávní činnosti) představovaly dostatečně důvodnou obavu, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Byl tak naplněn důvod pro jeho zajištění ve smyslu § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Zdůraznil, že účel zajištění, respektive jeho realizovatelnost, se v rozhodnutí o zajištění posuzuje předběžně a v časové tísni. V případě žalobce žádné skutečnosti nerealizovatelnosti jeho vyhoštění nenasvědčovaly a žalobce v tomto směru až

do podání žaloby nic netvrdil. Ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra vyplynulo, že vycestování je možné, a sám žalobce připustil, že se do své vlasti vrátit může. Ve vztahu k mírnějším opatřením krajský soud uvedl, že jejich uložení nepřicházelo v úvahu, neboť žalobce nedisponuje žádnými finančními prostředky, nemá na území České republiky žádné zázemí a vyjádřil své odhodlání cestovat do Německa a neochotu vrátit se do vlasti.

[7] Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel zopakoval svou námitku ohledně nedostatečného posouzení potencionální možnosti vyhoštění s tím, že rozhodnutí žalované nemá oporu ve spise. Zdůraznil, že se žalovaná dostatečně nezabývala tím, zda mu v zemi původu hrozí skutečné nebezpečí újmy ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců; krajský soud tento její postup chybně aproboval. Stěžovatel namítá, že se obává návratu do vlasti, neboť mu hrozí nebezpečí vážné újmy z politických důvodů, a to za protivládní aktivitu v podobě příspěvků na Facebooku. Trvá na tom, že Bangladéš je nebezpečnou zemí, žalovaná si nezjistila aktuální stav dodržování lidských práv v Bangladéši a nebyla dostatečně aktivní ke zjištění současné situaci v dané zemi. K tomuto uvedl, že v Bangladéši dochází v současné době k soustavnému porušování lidských práv.

[9] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že závazné stanovisko žádala od Ministerstva vnitra právě proto, že Bangladéš není na seznamu bezpečných zemí původu. Toto závazné stanovisko možnost jeho vycestování potvrdilo, přičemž stěžovatel byl s jeho obsahem seznámen dne 25. 9. 2020, což stvrdil svým podpisem. Současně byl téhož dne za účasti tlumočníka seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, jakož i s podklady pro vydání závazného stanoviska. Žalovaná zdůraznila, že stěžovatel byl omezen na osobní svobodě na základě zákonných důvodů, neboť existovala důvodná obava, že se bude vyhýbat spolupráci se správními orgány a vycestuje do Německa, jak uvedl také ve vyjádření ze dne 24. 9. 2020. Žalovaná dostatečně zvážila důvody pro zajištění stěžovatele, neexistovaly žádné překážky, na jejichž základě by nebylo možné rozhodnout o vyhoštění a stěžovateli nehrozila žádná vážná újma v případě jeho návratu do vlasti. Výkon správního vyhoštění nebyl realizován z důvodu *„nekomunikace“* bangladéšského velvyslanectví v Berlíně, nikoli z důvodů nenaplnění důvodů pro správní vyhoštění. V této souvislosti žalovaná podrobně popsala komplikovaný proces ověřování totožnosti bangladéšských státních příslušníků.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Úvodem pokládá Nejvyšší správní soud za nezbytné upozornit, že při projednávání kasační stížnosti vychází ze skutkového stavu, který zde byl v době vydání rozhodnutí žalovaného. Pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti tak nebylo podstatné, že v mezidobí byl stěžovatel již ze zajištění propuštěn, stejně jako fakt, že nedošlo k jeho

vyhoštění (pro nemožnost ověření jeho totožnosti, což vylučovalo, aby mu byl vystaven cestovní doklad).

[13] Stěžovatel byl napadeným rozhodnutím žalované zajištěn za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, dle kterého *je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*

[14] Stěžovateli bylo uloženo správní vyhoštění rozhodnutím ze dne 25. 9. 2020, č. j. KRPM-104589-26/ČJ-2020-140022-SV. Existenci nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon tohoto rozhodnutí o správním vyhoštění, stěžovatel v kasační stížnosti nerozporuje, tedy nezpochybňuje naplnění hypotézy § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel pouze namítá, že žalovaná dostatečně neposoudila překážky správního vyhoštění, respektive alespoň potencionální možnost realizace účelu zajištění, což krajský soud nesprávně aproboval.

[15] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2009, č. j. 1 As 12/2009 – 61, č. 1850/2009 Sb. NSS, uvedl, že úvaha správního orgánu o tom, zda je správní vyhoštění vůbec možné vykonat (tj. zda je jeho výkon alespoň potencionálně možný), je nezbytným předpokladem pro rozhodnutí o zajištění cizince podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Z toho ovšem nelze dovozovat, že by v každém rozhodnutí o zajištění musela žalovaná hodnotit veškeré hypotetické překážky správního vyhoštění, ani že by možnost správního vyhoštění musela být postavena najisto. Rozhodnutí o zajištění je prvním úkonem v řízení (§ 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců), který vydává policie v určité časové tísni, což s sebou nese z podstaty věci jisté zestručnění odůvodnění tohoto rozhodnutí. Na straně druhé, i přes tuto časovou tíseň je nutné trvat na tom, aby rozhodnutí o zajištění nebylo svévolné a obsahovalo konkrétní skutečnosti odůvodňující zajištění cizince.

[16] Úvaha o potenciální možnosti výkonu správního vyhoštění je v podstatě základním kamenem, bez kterého žalovaná o zajištění za účelem správního vyhoštění rozhodnout vůbec nemůže. Přestože má žalovaná při rozhodování o zajištění pouze pomocnou úlohu, neboť zajištění není účelem samo o sobě, nelze zajišťovat cizince, pokud zákonný účel omezení osobní svobody nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Z povahy věci proto musí úvaha o realizovatelnosti vyhoštění rozhodnutí o zajištění předcházet.

[17] V usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS, rozšířený senát tohoto soudu akcentoval omezený časový prostor pro vydání rozhodnutí o zajištění cizince, jakož i o to, že zajištění představuje prostředek k dosažení cíle, kterým je v daném případě správní vyhoštění. Smyslem řízení o zajištění proto není konečné posouzení otázky, zda má být správní vyhoštění cizinci uloženo, ale vytvoření podmínek pro to, aby hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen jednáním cizince.

Proto má správní orgán povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění v případech, jsou-li mu v době rozhodování o zajištění známy, nebo pokud v řízení vyšly najevo. V takových případech je povinen tyto překážky předběžně posoudit a vyjádřit se k nim. Jedná se například o situace, kdy již v době rozhodování o zajištění je zřejmé, že by důsledkem správního vyhoštění mohl být nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince, či že by správní vyhoštění znamenalo hrozbu *skutečného nebezpečí* ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců. V odůvodnění rozhodnutí o zajištění proto musí nalézt odraz takové konkrétní skutečnosti svědčící o nemožnosti realizace správního vyhoštění, které cizinec sám tvrdil nebo které v řízení vyšly najevo jiným způsobem.

[18] V nyní posuzované věci si žalovaná před rozhodnutím o zajištění vyžádala závazné stanovisko Ministerstva vnitra, ze kterého žádná překážka realizace vyhoštění najevo nevyšla. Ministerstvo naopak dospělo k závěru, že vycestování stěžovatele je s ohledem na jeho motiv odchodu z Bangladéše možné. Ačkoliv v rámci výpovědi učiněné dne 24. 9. 2020 stěžovatel vypověděl: „*Napsal jsem něco hanlivého proti vládě v Bangladéši na Facebook a bojím se, že by mohl být problém.*“, na otázku, zda se obává postihu v případě návratu do vlasti, odpověděl, že se neobává, ale nechce se vrátit domů. Jak dále vyplynulo z této výpovědi, stěžovatel vlast opustil čistě z ekonomických důvodů (ačkoliv v závěru výpovědi sdělil, že se nechce vrátit z politických důvodů, které ale blíže nespecifikoval), nikoliv z důvodů hrozby *skutečného nebezpečí* ve smyslu § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Se stěžovatelem nebylo vedeno žádné trestní řízení a neměl problémy se státními orgány, ani se soukromými osobami. Potvrdil, že má v Bangladéši funkční zázemí u své rodiny, se kterou žil před svým odchodem v rodinném domě, a má se tedy kam vrátit. Tato zjištění neindikovala hrozbu *skutečného nebezpečí* bránící jeho vycestování ani v době rozhodování žalované.

[19] Z výše uvedeného vyplývá, že v době rozhodování žalované o zajištění za účelem správního vyhoštění nenasvědčovalo nic tomu, že by realizace správního vyhoštění nebyla možná, neboť žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly v kasační stížnosti prezentovanou obavu z návratu do vlasti, v řízení najevo nevyšly a stěžovatel je ani neuváděl.

[20] Jelikož žádná potenciální překážka nebyla v době rozhodování žalované zřejmá a stěžovatel pouze sdělil obavu ze msty vlády za jeho (blíže neurčený) příspěvek na Facebooku, který ovšem nebyl důvodem, proč vlast opustil (naopak uvedl, že se neobává postihu v případě návratu do země svého původu, kde má zázemí u své rodiny), neměla žalovaná povinnost podrobně se v rozhodnutí o zajištění vypořádat s tím, zda stěžovateli hypoteticky nehrozí nelidské či ponižující zacházení. Námitky stěžovatele byly nadto v tomto kontextu zcela obecné, a to jak v žalobě, tak i v kasační stížnosti; neuvedl žádnou konkrétní skutečnosti, která by mu v návratu bránila, pouze opakoval svou námitku nedostatečného posouzení realizovatelnosti účelu zajištění. Za této situace lze akceptovat závěr krajského soudu, že odůvodnění rozhodnutí žalované odpovídá předestřeným námitkám. Nejvyšší správní soud tak neshledal kasační námitku dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. důvodnou.

[21] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost nebyla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[22] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože byl stěžovatel v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Procesně úspěšný účastník – žalovaná neprokázala, že by jí v souvislosti s tímto řízením vznikly náklady, které by překročily rámec běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[23] Krajský soud ustanovil stěžovateli k jeho žádosti zástupce z řad advokátů; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovený zástupce učinil v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, kterým bylo písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)]. Za tento úkon mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy ustanovenému zástupci za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč. Tato částka bude Mgr. Ladislavu Bártovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 27. července 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu